

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

והוי מתאבק בעפר רגליהם

פניני נועם שיח - ב

פנחס תשע"ט

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשע"ט

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

הרה"ח מו"ה אברהם משה מילר הי"ו

מראשי הוועד של עיר התורה לייקווד

לע"נ אמו האשה החשובה

מרת חיה בת ר' יצחק הכהן ע"ה

אשת הרה"ח מו"ה שרגא פייוויל הי"ו נכד הגה"ק בעל "ערך ש"י" זי"ע

גלב"ע ו' ניסן תשע"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

והוי מתאבק בעפר רגליהם

פניני "נועם שיח" - ב

מפתח הגאונים והצדיקים

בעל "מנחת יצחק" גאב"ד ירושלים

בעל "באר משה" מדעברעצין

רבי משה ארי' פריינד גאב"ד ירושלים

בעל "ברכות שמים" מקאשוי

רבי אלי' ראטה משב"ק הרה"ק מזוועהיל

רבי יעקב קמינצקי ראש ישיבת "תורה ודעת"

רבי משה האלברשטאם

רבי יודא טירנויער אב"ד "שומרי שבת"

השכלות ציונה יהושע בן נתן
והפסד הפלגה רבה
של
שנים שנים פ
כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א

ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מחזק מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 אימפריום סטריט
ברוקלין, נ. י.
ביתו, ימי הסליחות-ה'תשמ"ז
ברוקלין, נ. י.

האברך שלמה זלמן שי' שלום וברכה
לקראת שנת החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל
ל טובה ולברה, הנני בזה להביע לו ברכתי ברכת בחיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמים וברוחניות.

ברכתך

נ.ב. לכאורה אינה מובנת שאלות מה חידש הבע"ט - וראת: תניא ח"ב בתהלוך. ועד לזכרונות ביק מויה אדמו"ר.
ב) האיסור למלא שחוק פירו כ"ו הר הוא רק למלא
היינו שחוק שחוק מזה.
מכאן לברוך התפלין שלו שהתייבה כשרית

שנים נח ברוכבתי
בסלאנימא

בית עתיק וירושלים ה"ה פ"ה גש"ה
ת.ד. 5020

אלעזר ב"ר אברהם יצחק ז"ל וכו' אצל
ב"ר א"ת אב"ט אל"ת ז"ל
ב' אב"ט ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
א"ת ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
א"ת ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל

RABBI I. J. WEISS
CHIEF RABBI
OF JERUSALEM
JERUSALEM, JORDAN TERRITORIES

יצחק יעקב ווייס
ר"ב זאנ"ד
לכל מקומות האשכנזים ומשתי"ס ירושלים וחו"ל
תי"ט ט"ז תמוז תש"ס
ירושלים, ירח ששע"ט

חיים רייזנברג זצ"ל ז"ל
ראיית אבא ב"ס"ט אלוז
ראוי להפילה אלוז אדמו"ר ב"ס"ט
ראוי להפילה אלוז אדמו"ר ב"ס"ט

שמעון הלוי ואונר
רב אב"ד ויה"ט
זכרון מ"טיר, בני ברק

ז"ל ש"ת ב"ר ז"ל

ב"ר ז"ל ז"ל ז"ל
אב"ט ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
אב"ט ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
אב"ט ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
אב"ט ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל

RABBI MOSES FEINSTEIN
455 F. D. R. DRIVE
New York, N. Y. 10002
ORegion 7-1222

ב"ש פ"ה
ר"ם מאירת ירושלים
כחור יארוק

יצחק יעקב ווייס
בית עתיק וירושלים ה"ה פ"ה גש"ה
ת.ד. 5020

הנה יד שליחה אלו מהרצל המפלא...
מברוקלין, נכד התנ"ך הסבה"ל על ידיעות...
חברו כמדור על ש"ס אכן הקור אצל קבוץ ישראל וקדושי...
פס"ל יבי בנימוק ואלף לקור זאנ"ל אב"ל קולין וזכרון...
הבדלים ישניו "הרה" ונכדו קלוי ברודס וסבכו א"ת יודס...
שניו חורף ח"א שנת תש"ס"א) כחמישי ברולי הרדורה...
וכבר נרשם מנחם סוכנו כ"ב ג' חלקים וזה קרה אצל ח"ל...
ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל

RABBI M. STERN
RABBI OF SOVA, JORDAN TERRITORIES
FORMERLY CHIEF RABBI OF BETHLEHEM
1514 - 48TH STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219
891-1533

משה שפערן
אב"ד ב"תקיעין והייחוד יב"ו
מקומות שליח באר שנת רח"ו
באשכנז ח"ה"ס כ"ה"ס פ"ה י"ג י"ג ח"ה"ס י"ג י"ג
ב"תקיעין יב"ו

ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל
ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל ז"ל

Grand Rabbi E. Levy
9 Beth Halmos Ave.
Brooklyn, N.Y.
Brookland P.O. Carzada

הרב רבינו ישראל
הרב רבינו ישראל
הרב רבינו ישראל

והוי מתאבק בעפר רגליהם

פניני "נועם שיח" - ב

והוי מתאבק בעפר רגליהם, והוי שותה בצמא את דבריהם (מסכת אבות פרק א, ד)

בפסוק נאמר (דברים ז', י"ב): והיה עקב תשמעון, ופירש רש"י "מצות שאדם דש בעקביו". מרן הגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע מפרש, עפ"י הא דתנן (מס' אבות פ"א מ"ד): והוי מתאבק בעפר רגליהם והוי שותה בצמא את דבריהם, שהכוונה הוא כך, בזכות שהוא מתאבק בעפר רגלי חכמים – פי' שהוא רץ אחריהם – בשכר זה הוא זוכה להבין דבריהם כמי ששותה בצמא שנהנה בשתייתו, ומזה נהגו התלמידים לנוד ולנוע ממקומם אל ישיבות אחרות לשמוע בלימודים, והיינו "והיה עקב" – בזכות שהולכים עם העקב להתאבק בעפר רגלי חכמים, בזכות זה תשמעון את כל המשפטים האלה...

בספר מסילת ישרים (פרק כ"א, ד"ה הנה) כתב: מה שיועיל הרבה לקנות החסידות, הוא גודל ההסתכלות ורוב ההתבוננות וכו', וכן תועיל הקריאה בסיפור מעשה החסידים באגדות אשר באו שם, כי כל אלה מעוררים את השכל להתייעץ ולעשות כמעשיהם הנחמדים.

אמרו חז"ל (מסכת סוכה דף כ"א ע"ב) שאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכים לימוד, ומפרש הרד"ק (תהלים א', ג), שאפילו שיחת חולין שלהם יכול אדם ללמוד מהם מוסר העולם והנהגת הבריות זה עם זה...

היה זה בשנתו האחרונה עלי אדמות של מרן בעל "מנחת יצחק" הגה"ק רבי יצחק יעקב ווייס זי"ע גאב"ד ירושלים עיה"ק (בחודש סיון שנת תשמ"ח), כאשר על אף זקנותו וחולשתו הרחיק נדוד מביתו לארצות הברית, לצורך קיום וביסוס מוסדות התורה והחינוך בארץ ישראל האמונים בדרך ישראל סבא.

באותו זמן – חתן הייתי – וזמן שמחת חתונתי נקבעה לאותם הימים שבהם ישהה מרן גאב"ד ירושלים בארה"ב, ועלה ברעיוני אולי אזכה בזכיה גדולה ונדירה זו שמרן פוסק הדור יסדר חופה קידושין בשמחת אפריוני – ובפרט שאיזה קרוב משפחה הוא לבית חמי – ואף זכיתי להתכתב עמו בימי בחרותי מספר פעמים בדברי תורה, ואולי ייעתר ויסכים לפאר בהדרו את שמחתי.

תיכף למחשבה מעשה, קמתי ועליתי אל בית האכסניה שבה שהה, חיליתי פניו וביקשתיו שיכבדני להיות מסדר קידושין בחופתי. לשמחתי הרבה הסכים לקבל את ההזמנה ולבוא לחתונה. שמחתי הגדולה הרקיעה שחקים, שפתיי לא חדלו מלהודות ולהלל לבורא עולמים על גודל חסדו וטובו שעשה עמדי שפוסק הדור מרא דארעא קדישא הסכים ונעתר להשתתף בשמחתי, מה אשיב לה' הטוב על כל תגמולוהי עלי.

והנה כשבוע ימים לפני החתונה, בהיותי יושב ולומד בישיבה, התקבלה שיחת טלפון לישיבה, שמרן בעל "מנחת יצחק" מבקש שתיכף ומיד אבוא אליו. השתוממתי מאוד לפשר הדבר מה רצונו ממני, אולי הוא רוצה לברר את שמות החתן והכלה לצורך כתיבת הכתובה, דבר זה, ההררתי לעצמי, הרי אפשר לעשות דרך הטלפון, ובוודאי שאין זה דבר כל כך דחוף שאינו סובל דיחוי.

אפוף תמיהה ופליאה קמתי ונסעתי מיד אל וויליאמסבורג, שמתי פני והועדתי את רגליי אל עבר האכסניה שבה שהה מרן

פוסק הדור. כאשר הגעתי אל הרחוב שלפני הבית נדהמתי למראה עיניי, רחבת הבית המתה אנשים רבים המחכים לתורם להיכנס אל הקודש פנימה ולהתקבל בפני הגאב"ד, זה בא לבקש ברכה, ומשנהו בא לבקש עצה ותושיה, וביניהם רבנים ואדמורי"ם שבאו לחלוק כבוד למלכי צדק מלך שלם.

ניגשתי אל הגבאי המסור הרה"ח מו"ה ישראל חיים דוידוביץ שליט"א שעמד על משמרת הקודש, ואמרת לי לו שאני הנני החתן העומד להתחתן בשבוע הבא עלינו לטובה בעזרת ה', ומרן הרב קראני לבוא ולהיכנס אליו. מיד נענה ואמר ברוך ה' שהגעת, הרב מחכה לך, וביקשני שכאשר תבוא מיד אכניסך אליו לפני כל הממתינים והמחכים.

תוך דקות ספורות הכניסני אל הקודש פנימה, ומוצא אני את עצמי פנים אל פנים מול גאון ישראל וקדושו, מרא דארעא קדישא. מיד ציווה להוציא כל איש מאליו, והורה לי לשבת, ופתח ואמר לי: בעצם הייתי אמור לשהות כאן באמריקה עוד תקופת מה – אך אינני יכול להישאר כאן יותר – אני פשוט נהיה כאן חולה – בוא וראה מה עשו ממני – תראה איזה מודעות ואיזה מנורות תלויים ברחובות ובשווקים – ממש "א גאנצער רבי" עשו ממני! אינני מסוגל לסבול זאת, ואיני רגיל לכאלו דברים – באמת איני אוהב את כל המהומה שעשו ממני, מרגיש אני שבריאותי נחלשת ומתרופפת מכל העסק הזה, ולכן עז רצוני לחזור כבר מחר אל ביתי ומקומי. אמנם דבר אחד מעכבני מלנסוע מחר, כיוון שקיבלתי על עצמי והסכמתי להיות מסדר קידושין אצלך בעוד כשבוע – למרות שכמעט לא הסכמתי לקבל שום דבר כאן – אבל אצלך כן קיבלתי, לכן שואל אני ממך רשות לנסוע כבר מחר לארץ הקודש...

לא האמנתי למשמע אזני – פוסק הדור מבקש "רשות" מבחור צעיר לנסוע חזרה הביתה... ובעודי מהרהר בדעתי שאפילו אם היה "שוכח" שקיבל סידור קידושין, ולא היה מודיע שנאלץ לחזור הביתה – גם לא הייתה מתבטלת החתונה ח"ו – וכי חסרים כאן באמריקה רבנים היודעים בטיב קידושין שיכולים וראויים לסדר קידושין כדת משה וישראל?! – אז המשיך הרב ואמר "הגד נא לי האמת איך הנך מרגיש עם הענין הזה?", "אזרתי עוז בנפשי, ועניתי "בוודאי שיסע הרב לביתו לשלום, אינני ח"ו רוצה למנוע את הרב מהנסיעה בגללי", המשיך הרב ואמר, "האם הנך בטוח שזה בלב שלם" – ולא נחה דעתו עד שעניתי לו בפה מלא "אמנם זכיה גדולה הייתה נחשבת לי אם הרב היה מסדר קידושין אצלי – אבל אני מוותר בלב שלם".

בשמעו זאת צהלו פניו הקדושות, ואמר לי, "אני מאוד מודה לך על כך, עשית לי טובה גדולה", וציווה לעושי דברו שיביאו "לחיים", ושתה עמי לחיים, ובירך אותי בהתרגשות בכל מיני ברכות מעומק ליבו הטהור.

אח"כ המשיך ואמר "מסתמא אחרי החתונה הנך מגיע לארץ הקודש 'כמנהג אמריקה', אבקשך שכשתגיע לעיר הקודש ירושלים אנא תבוא אלי לביתי, כי ברצוני להעניק לך לדורון דרשה ומתנת נישואין את ספרי שו"ת מנחת יצחק". אחרי הדברים האלו, חזר ושאל אותי בשלישית, "האם הנך בטוח שאין לך שום עגמת נפש"... וכאשר "הרגעתי" אותו שאין בלבי שום קפידה, והכל בסדר גמור, קם וליווה אותי החוצה – כשאני בוש ונכלם ואיני יודע איך "לאכול" את זה שגדול ישראל מלווה אותי החוצה...

תקופה מסויימת אחרי החתונה קיימתי אכן את "מנהג אמריקה", וקמתי ועליתי אל ארץ ישראל. בבואי לארץ הקודש

שמתי פעמי אל עבר ביתו נאווה קודש של מרן בעל "מנחת יצחק", דפקתי בדלת, יוצא לקראתי הגבאי שהיה באותו זמן בבית הרב, ואמר לי שאין בימים אלו קבלת קהל, ביקשתי הימנו שהיות והרב ביקש ממני שאבוא אליו לביתו, ואני החתן שהרב היה אמור להיות המסדר קידושין בחופתו באמריקה, לכן אחלה פניו שישאל את הרב מהו הזמן המתאים להיכנס אליו, נענה הגבאי לבקשתי, ונכנס לבית לשאול את הרב.

תוך דקות ספורות יוצא לקראתי במלוא תפארתו מרן הגאב"ד בכבודו ובעצמו, וכשצהלתו על פניו מקבלני בסבר פנים יפות ומאירות, נותן לי את ידי הקדושה לברכת "שלום עליכם" חמה ולבבית, "מזל טוב חתן יקר, רואה אני שאכן מקיים אתה את מנהג אמריקה לעלות לארץ הקודש, בוא והיכנס..."

הכניסני הרב לביתו, וביקש מהגבאי שיזאיל בטובו להביא "לחיים", וברכני שוב בחמימות בברכות לרוב, בנוסף התעניין איך הייתה החתונה, ואיך עברה הנסיעה לארץ ישראל, והוסיף לשאלני "הגד נא לי דבר אמת, האם אין לך שום עגמת נפש?"...

לאחר מכן קם ממקומו, ניגש בעצמו אל עבר ארון הספרים, הוציא משם את ספרו "שו"ת מנחת יצחק", וכתב לי בתוכו הקדשה חמה, ונתנו לי במתנה.

ועדיין לא נחה רוחו של אותו צדיק, פן ואולי יש לי איזה עגמת נפש, וח"ו תרעומת עליו, ולכן הניף ידו בשנית והוסיף לקרבני, והראה לי גליונות מהספר שו"ת מנחת יצחק חלק י' שהיה באמצע להגיהו – כאשר לדאבון לב כל בית ישראל – לא הספיק לגומרם ולסיימו, כי חדשים ספורים לאחר מכן נשבה ארון האלוקים ועלה בסערה השמימה.

באותה הזדמנות הענקתי למרן הגאב"ד את הספר "שישו ושמחו – שמחת חתן" שיצא לאור לקראת חתונתי. הרב שם עיניו הטהורות בספר, והביע בקול את הנאתו המרובה, ואז אזרתי עוז בנפשי וביקשתיו שיואיל לכתוב ולתת הסכמה על הספר למהדורה בתרא, כיוון שרוצים להדפיסו בשנית. הרב הסכים לבקשתי להעניק הסכמתו, ואכן לאחר זמן מה קיבלתי ממנו מכתב הסכמה נלהב שהודפסה בראש איזה ספרים שזכינו להוציא לאור.

בתום הביקור, ליווה אותי מרן הגאב"ד החוצה, ונפרד ממני בלבביות רבה, תוך כדי ברכות ואיחולים לרוב...

בשמחת ה"ברית מילה" של בני הרב מאיר דוב ני"ו שהתקיימה בעיר לייקווד, זכינו שהגיע במיוחד מברוקלין מו"ר הגה"צ אב"ד דעברעצין זצ"ל בעל "באר משה", ששימש כסנדק. במשך כל הברית מיהר מאוד, ותוך זמן קצר לאחר שנטלו ידים לסעודה, כבר התחיל לצעוק "נו! שיר המעלות..." שאלתי אותו: למה הרב ממהר כל כך? השיב לי: הלא עכשיו ימות הקיץ, וכמעט כל הרבנים נסעו להרי הנופש [קאנטרי], ואין רבנים שישבו על השאלות – אני מ"נטורי קרתא"! – אני שומר על העיר! – ולכן אני ממהר, כי אולי יש לאחד שאלה...

פעם הייתי אצל מו"ר הגה"צ אב"ד דעברעצין זצ"ל, וביקש ממני הרב ללכת למרתף אשר מתחת לביתו להביא לו איזה ספר. כשחזרתי עם הספר, נוכח הרב לראות שאני מלוכלך מהאבק אשר

היה בתוככי המרתף, וקם מיד ממקומו והלך להביא בעצמו מגבת וסבון שאנקה את עצמי, ולקח אותי למטבח ששם נמצא כיור מים.

לאחר שגמרתי לרחוץ את ידי, התחיל הרב זצ"ל לדפוק על בגדי מאחורי כדי שהאבק ירד משם, אך אני אמרתי לו שזה בסדר, והרב אין צריך לטרוח בעצמו להוריד את האבק, ואני יכול לעשות את זה בעצמי. אך הרב בגודל ענוותנותו לא הבין שכוונתי על כבודו – שמפני כבודו אינני רוצה להטריח אותו – אלא חשב בפשטות שאני אומר שאני יכול לנקות את עצמי לבד ללא עזרתו, ומשכך פנה אלי ואמר בגודל תמימותו "אבל לאמצע הגב אתה לא יכול להגיע בעצמך לנקות", והמשיך לדפוק על בגדי ולנקות אותי שם...

פעם נכנסתי לבית מו"ר הגה"צ בעל "באר משה" זצ"ל אב"ד דעברעצין, ובביתו היו נמצאים אז כמה בעלי מלאכה שהיו עסוקים בצביעת קירות הבית והתקרה, והרב "תירץ" את עצמו על כך בבושת פנים, ואמר "אני לא קראתי להם לבוא לכאן – אחד הזמין אותם ושלח אותם לביתי, אך באמת אינני יודע מה רע כמו שהיה עד עכשיו", והוסיף ואמר, "היו יכולים להשתמש עם הכסף להכנסת כלה"... ומי שראה איך הבית של הרב היה נראה אז, היה מבין בעצמו למה צריכים לצבוע כבר את הבית,...

פעם שאלתי את מו"ר הגה"צ אב"ד דעברעצין זצ"ל אודות מה שכתב בשו"ת באר משה (ח"ז, קונטרס עלעקטריק סי' ס"ט) וז"ל: פעם אחת בימי הקיץ בערב שב"ק לפני בערך כ"ד-כ"ה שנים, הייתי אצל קדוש ה' מכובד אדמו"ר מסאטמאר זצוקלה"ה, והיות שלא היה שם אז איש, במנוחת הנפש דיברתי לארכו ולרחבו שעות

ארוכות עם הדג"ק זצ"ל בכמה ענינים, ואז אמר לי דברים שאי אפשר לגלות, וכשהלכתי בירכני ברכות חמות מאד מאד שעדיין ידי מרגשת חמימותו, ופגישה זו היה לי פגישה בלתי נשכחת עכ"ל.

וביקשתי מאת האב"ד דעברעצין שיגלה לי מה שגילה לו הגה"ק מסאטמאר, וטענתי "הלא אחד צריך לדעת" ... ואמר לי הרב "אינני זוכר כבר מה שאמר לי הגה"ק מסאטמאר, אמנם אני זוכר שהיו אלה דברים נפלאים ביותר, ודבר אחד אני כן יכול לומר לך, שאז ראיתי מה נקרא 'מלאך אלקים' – לא 'כעין' מלאך – רק מלאך אמיתי כפשוטו" ...

לפני הרבה שנים שאלתי את מו"ר הגה"צ אב"ד דעברעצין זצ"ל, שהיות ויש לי ילדים קטנים בבית, האם עלי להמתין בליל שב"ק שלא לקדש בין שש לשבע או שאיני צריך להמתין.

השיב לי הרב, שלא אמתין כלל, אלא שאני יקדש מיד כשיתאפשר, וכמו כן שלא אמהר בזמירות אם אירע שעדיין עוד לא הגיעה שעה שישית, רק אזמר בנחת את הזמירות, ומתי שיתאפשר אז אקדש על היין, ואגיד את "אב הרחמים" וכו' ויציל נפשותינו מן השעות הרעות וכו'.

ובהזדמנות אחרת שאלתי אותו אם יש ענין לקבל שבת מוקדם בימי הקיץ, כשיש ילדים קטנים בבית.

והשיב לי, שגם לו היה ילדים קטנים, ומעולם לא קיבל שבת מוקדם, ולא אירע כלום לילדיו, וראוי לקבל שבת בזמן ובניחותא...

בימי בחרותי בעת למדי בארצינו הקדושה, זכיתי להסתופף בצילו של מרן הגאון הצדיק רבי משה אריה פריינד זי"ע כשעדיין כיהן כראש בית דין, טרם התעטרותו פאר לכהונתו הרמה להיות מלכי צדק מלך שלם כגאב"ד ירושלים עיה"ק, בד בבד שימש אז כראש ישיבת סאטמאר בקרית מלך רב. זכיתי להצטרף כמה פעמים לשולחנו הטהור בשלש סעודות ובשאר מעמדי קודש.

בבנין הישיבה היה לו חדר מיוחד, שם היה מסתגר מדי יום ביומו לאחר התפילה עד כחצות היום, והרבה שם לשפוך שיח ותפילה ולהעתיר בפרקי תהלים עבור כל ההזכרות והקוויתלאך שהובאו אליו לפקודת ישועה ורחמים. לשם הייתי עולה אליו הרבה פעמים לאחר שגמר סדר תפילתו, ועזרתי לו לקפל את הטלית והתפילין שלו, וזכיתי ליהנות הימנו עצה ותושיה בדבר ה' זו הלכה, וגם בעובדין רברבין וסיפורי צדיקים ושיחות חולין של תלמידי חכמים, ואח"כ זכיתי ללוות אותו לביתו נאווה קודש.

פעם סיפר לי שבימי ילדותו בעיר סיגעט, כיהן כראש בית דין זקני הגה"ק רבי שלמה יהודה טאבאק זי"ע בעל "ערך ש"י" ו"תשורת ש"י", והיה לו בית מדרש קטן משלו, ששם היה מתפלל תפילותיו בימי החול.

פעם בימי ילדותי – סיפר לי רבי משה אריה זי"ע – אירע שהוצרכתי להתפלל תפילת מנחה בשעה מוקדמת, ונכנסתי להתפלל ביחידות בבית מדרשו של בעל "ערך ש"י", כשהגיע זמן תפילת הציבור נכנס הרב לבית המדרש, ובהיות המקום צר הוכרח לעבור דרכי בכדי להגיע אל מקומו הקבוע לצד ארון הקודש, כשהגיע בסמוך אלי וראה שאני עומד באמצע תפילת שמונה עשרה, נעמד ולא רצה לעבור לפני המתפלל.

אדהכי והכי נתאספו המתפללים, אך בראותם שהרב עומד ומחכה, נעמדו אף הם, וכך עמדו כל הקהל בראשו הרב להמתין על ה"ילד משה אריה" עד שגמר תפילתו, ואז נפנו להתחיל בתפילתם.

הרבה הייתי מדבר עמו אודות שרשי משפחתנו אבותי זקני ודודי, שכמה מהם היו מוכרים לו באופן אישי. פעם נודמן לי לשוחח עמו אודות זקני הרב החסיד המפורסם רבי שלמה זלמן הכהן סאנדער ז"ל, שאומץ ונתגדל ע"י הגה"ק בעל "דברי חיים מצאנו" ז"ע – כאחד הבנים – לאחר שנתייתם מאביו טרם שנולד ר"ל, ולימים נתמנה על ביתו לשמשו בקודש, וגם לרבות אצל בנו הגדול הגה"ק בעל "דברי יחזקאל" משינאווא ז"ע.

לאחר כמה ימים שלח הרב לומר לי שאעלה אליו, כי ברצונו להגיד לי משהו, כשבאתי אמר לי: בדיוק לאחר שדברת עמי השתתפתי בשמחה בבני ברק, ופגשתי שם את אחד מקרוביך – מצאצאי זקנך רבי שלמה זלמן הכהן ז"ל – וסיפרתי לו שאחד מקרוביו ממדינת הים בא ללמוד כאן בארץ הקודש, ואמרתי לו שיראה לקרב אותך, אך הוא אינו יודע ואינו מכיר את משפחתכם.

עמדתי ופירטתי לרב את השתלשלות היחס עד לרבי שלמה זלמן ז"ל, ומיד נתן לי את מספר הטלפון של אותו קרוב, ואמר שאתקשר אליו להציג את עצמי ולהגיד מי אני.

לאחר כמה ימים התפניתי להתקשר אליו, ומיד בהציגי את עצמי אמר לי שהראב"ד כבר התקשר אליו להגיד מי אני, והתנצל בפני שהלא בודאי מכיר הוא אותנו, אלא שהוא הכיר את אמי בשם משפחת הוריה, ה"ה משפחת "ווידער", ולכן לא קלט מיד מי הם

"פרידמאן", והעיקר שהראב"ד אמר לי "מעתה שאתה מכירו ויודע מי הוא, הרי מוטלת עליך החובה לקרב אותו"...

כשהייתי בארץ הקודש לאחר חתונתי, נכנסתי להגאון הצדיק רבי משה ארי'ה פריינד זי"ע, וקבלני בחביבות מיוחדת, ונתן לי ספר כדורון דרשה. בקשתי הימנו שיכתוב לי כמה מילים על שער הספר, והתנצל בפני שמלאכת הכתיבה קשתה עליו מאוד, ואפילו ההסכמות הניתנים על ידו נכתבים על ידי אחד מנאמני ביתו ואילו הוא רק חותם עליהם, אמנם בכל זאת משום כבודו של זקני הגה"ק בעל ערך ש"י זי"ע – שהוא זכה להכירו – יתאמץ ביותר ויכתוב בעצמו איזה דברי ברכה, ובקשני שאשאיר את הספר אצלו לכמה ימים עד שיתפנה לכתוב.

לאחר כמה ימים סרתי למעונו, והראני שכבר התחיל לכתוב "מדי יום אני כותב כמה מילים" – אמר לי – והנני מקוה שתוך ימים ספורים יהיה הדורון מוכן בעז"ה.

לאחר זמן פגשני ברחוב, וכשראה אותי נהרו פני קדשו ואמר לי בהתרגשות: כבר גמרתי את מלאכתי – ואתה יכול לבוא לקחת את ספרך. כשבאתי אליו לביתו נתן לי את הספר כשברכה נלהבת מפארת את דף השער, ואמר לי בענוותנותו: אין אני אומן במלאכת הכתיבה, עתה זקוק אני להסכמתך אם אכן כתבתי כהוגן...

בשנות בחרותי התארחתי פעם ביום טוב אצל ש"ב כ"ק הגה"ק מקאשוי זי"ע בעמח"ס "ברכות שמים". באותה שנה חל אותו יו"ט בשבת קודש, וכדי לקיים את מצות אכילת שלש סעודות, חילקו את סעודת היום לשנים – לאחר הסעודה הראשונה בירכו ברכת המזון, ולאחר זמן נטלו שוב את הידים לאכול את הסעודה השניה – כדי שזה יחשב לסעודה שלישית.

הגה"ק מקאשוי זי"ע רצה לעשות הפסק בין הסעודות, ולכן יצא מביתו ועלה לעזרת הנשים שהיתה בקומה אחרת באותה בנין. כשיצא מביתו, התלוייתי אליו ויצאתי עמו.

כשפנה לעבר העזרת נשים, הקדים משמשו בקודש, ופנה לפתוח את הדלת כדי שהגה"ק זי"ע יוכל להיכנס מיד – אך על אף מאמציו הרבים לפתוח את הדלת, לא עלתה הדבר בידו – הדלת היתה תקועה, והיא לא נפתחה.

אדהכי והכי הגיע כבר הגה"ק בעצמו לעבר הדלת, וניסה בעצמו לפתוח את הדלת – ואכן מיד נפתחה הדלת – למרבה הפלא.

כמובן שהנוכחים השתאו לנוכח מעשה פלא זה, אך כשראה הגה"ק את פני הדברים, עלתה כבת שחוק על פניו הקדושים, ואמר להסובבים: הרי כבר אמרתי לכם, ששערי עזרת נשים לעולם אינן ננעלות – שכן התפילות שהנשים צדקניות מתפללות להקב"ה, עולות תחת כסא הכבוד, ומתקבלות תיכף ומיד לרחמים ולרצון...

יום אחד צלצל אצלי הטלפון, וכאשר הרמתי את הטלפון, שמעתי קול מוכר שאומר "כאן מדבר רפאל בלום" (ה"ה ש"ב כ"ק

הגה"צ אב"ד קאשוי זי"ע), ואמר לי ששמע לאחרונה שמועה שמאוד לא מצאה חן בעיניו – הוא שמע שבעיר התורה לייקווד נהוג, שכשלומדים בחדרים עם הילדים חומש וגמרא, מתרגמים המלמדים הרבה פעמים את הדברים באנגלית, ושאלני אם זה נכון. אמרתי לו שנכונה השמועה ששמע, ושאלני הגה"צ זצ"ל "אינני מבין! למה אין המלמדים האלו יכולים לתרגם את הדברים באידיש??" אמרתי לו שלכאורה הסיבה היא מפני שהילדים מדברים בביתם בשפת אנגלית, ואינם מבינים אידיש. אמר לי הגה"צ "אם כן, צריכים ללמדם אידיש – יש לסדר בכל החדרים שיקבעו 'סדר' בשפת האידיש – ללמד את הילדים להבין ולדבר באידיש!", והוסיף לומר לי, שהדבר בוער בקרבו – עם ברענט אין מיר – ואינו נותן לו מנוח, כי הוא אינו יכול לסבול את הדבר, ושאלני מה הוא יכול לעשות בנידון.

חשבת לרגע, ומסרתי לו את מספר הטלפון של הגה"צ רבי נתן וואכטפויגל זצ"ל משגיח דישיבת לייקווד, ואת מספר הטלפון של יבלחט"א ראש הישיבה הגאון רבי מלכיאל קוטלר שליט"א, שלכאורה יש להם מה לעשות בנידון. ואכן תיכף ומיד התקשר אליהם הגה"צ זצ"ל, ועורר אותם הרבה על הנושא, והתקשר עליהם עוד פעם ועוד פעם, ולאט לאט התחילו ללמוד בחדרים יותר באידיש, עד שבזמנינו אפשר לומר שבחדרים בעיר התורה בלייקווד, לומדים על פי רוב בעיקר באידיש...

לפני שנים רבות כשבאתי לכבד את ש"ב כ"ק הגה"צ אב"ד קאשוי זי"ע לשמש כסנדק בברית של אחד מביני שיחי', אמר לי

בגודל ענוותנותו: למה אתה מכבד אותי בסנדקאות? אתה מתפעל מזקני הלבן?? – בני רבי אליעזר חיים (ה"ה ש"ב כ"ק הגה"צ אב"ד קאשוי זצוק"ל - שנסתלק ז' טבת תשע"ט) – הוא תלמיד חכם אמיתי וירא שמים מרבים – למה אתה לא מכבד אותו בסנדקאות?...

בהיותי בחור צעיר התקשרתי פעם לש"ב הגה"צ אב"ד קאשוי זי"ע, ושאלתיו אם אוכל לבוא אליו לשבת קודש, והסכים לכך בשמחה, וכאשר שאלתי אותו אם הוא יודע היכן אפשר להתאכסן, הוא השיב בקוצר רוח "אני לא מתעסק בארגון אכסניות"... כעבור איזה שעות התקשר אלי אחד מבניו של אב"ד קאשוי, וביקש ממני מחילה בשם אביו, שהוא היה טרוד ועמוס בהכנת כמה שיעורים, והוא מרגיש שהוא ענה לי קצת בחריפות, והוא מבקש סליחה, וגם ביקש ממנו – מבנו – לארגן לי אכסניה מכובדת.

לאחר שעבר עוד זמן מה, התקשר אלי בטלפון האב"ד קאשוי בכבודו ובעצמו, וביקש ממני שוב מחילה ואמר שלא התכוין... ואכן נסעתי אליו לש"ק, והוא קירבני כל השבת יותר מהרגלו, וגם כיבד אותי לזמן על הכוס בעריכת שולחנו, וכל הזמן שאל אותי אם יש לי הכל, ואם סידרו לי את הכל עצהיו"ט, ושוב ביקש ממני כמה פעמים שאמחול לו...

לפני שנים נסעתי עם בני הרב מאיר דוב ני"ו לשבות אצל ש"ב כ"ק הגה"צ גאב"ד קאשוי זי"ע בעל "ברכות שמים" בקרית קאשוי, וסעדנו אצלו בביתו נאווה קודש את סעודות השבת, ומיד בתחילת

הסעודה קרא לבני – שהיה אז ילד צעיר – שיבוא לישב לידו בראש השולחן, וחזר ואמר כמה פעמים "צריכים לכבד את הילד מלייקווד", והיו יושבים רק שנים בראש השולחן – הגה"צ זי"ע ויבלחט"א בני שיחי' – והשתעשע עמו במשך כל הסעודה.

לאחר הסעודה אמר הגה"צ זי"ע לבני ניו: תגיד לי קליינע צדיק, האם הכל היה טוב? והשיב בני שכן, ונהנה הרבי ואמר: אצלי מאוד חשוב מה שילד אומר, כי ילד לעולם אינו משקר, ואם הוא אומר שהיה טוב, בודאי היה טוב...

ואח"כ נכנסה הרבנית מקאשוי ע"ה, ונתנה לבני איזה ממתק [נאש]. כשקיבל את הממתק שאל אותי בני בקול "אבא, זה כשר?"... הגה"צ מקאשוי נהנה מאוד מאוד מזה, ואמר: כך צריכים לחנך את הילדים, שאפילו ילד הבא "מלייקווד", ונמצא בבית "הרב מקאשוי", ג"כ צריכים לשאול על מה שנותנים לו אם הוא כשר...

וגם כשיצאו לדרך לסעודה שלישית שהתקיים בביהמ"ד, סיפר לכל מי שמצא: היה פה היום ילד מלייקווד, ואכל אצלי הסעודה, ושאל אם זה כשר – ואמר בנעימות – אפי' בבית הרב דקאשוי שאל אם זה כשר – כך צריכים לחנך את הילדים...

בשבת בבוקר לפני התפילה ראיתי שמוליכים את הגה"צ זי"ע על כסא גלגלים, ואני המתנתי עם בני עד אשר יגיע הרבי ופמלייתו למקומי, אך הרבי כשראני ממתין עליו הגיב בנועם שיחו: אל תמתינו ותטרחו בגללי, איך גיי צו דער ארבעט (אני הולך להעבודה)...

כשהייתי ילד, התקיימה פעם בבארא פארק אסיפה, בהשתתפות רבנים וראשי הישיבות. לאחר האסיפה הבחנתי בהגאון האדיר רבי יעקב קמינצקי זצ"ל ראש ישיבת תורה ודעת שיוצא מהאסיפה – ניגשתי אליו – ורציתי לעשות ממנו תמונה. אמר לי רבי יעקב שאמתין דקה, וסידר את הכובע ואת העניבה שלו, ואז אמר לי: עכשיו אתה יכול לעשות תמונה...

זכיתי להתקרב לאיש מורם מעם – הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל משב"ק של הרה"ק רבי שלמ'קה מזוועהיל זי"ע (אשר נתקרבותי אליו ע"י מו"ר הגה"צ רבי מרדכי פרידלנדר זצ"ל), והרבה זכיתי להסתופף בצילו, דלה דלה לנו מבאר מים חיים, והשקני מאוצרו הטוב, למלאות את אסמי באוצרות תורה וחסידות. בפעם הראשונה שנכנסתי לביתו, עמדתי משתומם ולא האמנתי ששייך מציאות כזאת, שאדם יתגורר בדלות איזמה שאין לשער ואין לתאר, וכמו"כ היה אפוף בצרות ר"ל מכמה וכמה הרפתקאות דעדרו עלי', ואי אפשר לפורטם כי רבים הם, ובכ"ז היה שמח באמת! – הוא היה לאות ולמופת לדברי חז"ל "איזהו עשיר השמח בחלקו".

לאחר חתונתי הייתי אצל הרה"צ רבי אלי' זצ"ל, וביקשתי ממנו הדרכה לרגל הקמת ביתי החדש, ואמר לי, שאדאג לכך שבביתי יהיה תמיד מוכן מזונות ושתיה בצד, וכשיבואו אנשים לאסוף צדקה – לבד מהנדבה שנותנים להם – יכבדו אותם גם במזונות ושתיה להשביע את רעבונם ולהרוות את צמאונם – וב"ה שגם היום אני זוכה לקיים את דבריו.

שמעתי מאת הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל משב"ק של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שפעם ישבו שלש אדמורי"ם גדולים ודיברו ביחד, ה"ה הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע והרה"ק בעל "בית ישראל" מגור זי"ע והרה"ק בעל "ברכת אברהם" מסלונים זי"ע – והם ישבו כך – שה"אמרי חיים" ישב מצד אחד, וה"בית ישראל" מצד שני, ובאמצע ישב ה"ברכת אברהם", וכל הזמן דיברו ה"אמרי חיים" וה"בית ישראל" זה עם זה בפניו של ה"ברכת אברהם", ומפעם לפעם פנו אל ה"ברכת אברהם" שישב במרכז ושאלו "סלוניםמער רבי, מה דעתכם?" – והוא היה משיב.

באמצע דיבר ה"אמרי חיים" שיחה אחת עם ה"בית ישראל" מאחוריו של ה"ברכת אברהם" – בשונה מהפעמים הקודמות שדיברו ביחד בפניו – ולאחר שגמרו, שאל ה"בית ישראל" להרה"ק מסלונים מה דעתו בנידון, והשיב ה"ברכת אברהם" "סליחה, באיזה נידון?", ושאל ה"בית ישראל" "האם אתם לא שומעים?" ואמר לו ה"ברכת אברהם" "לא שמעתי כלום!" והסתכלו עליו בעיינים תמהות, ושאלו בפליאה "הלא המשיכו לדבר כמו שדיברנו עד עכשיו", ואז אמר להם ה"ברכת אברהם" דברים נוראים, וכך אמר:

בעודני נער הקשבתי פעם לתוכן שיחתם של אבי ואמי, וכאשר אבי הבחין בכך, קרא אותי אליו ואמר לי שהוא רוצה ללמד אותי יסוד חשוב בחיים, "כשאדם מדבר עם אחר – ולא אליך – אזי אל תקשיב כלל למה שהם מדברים, ועל אחת כמה וכמה כשההורים מדברים ביחד, שלא תיגש להקשיב מה שהם מדברים". ומאז, כששני אנשים מדברים ביניהם מה שלא נוגע אלי, אני פשוט לא שומע! ולכן כשדיברתם כל הזמן בפני, הבנתי שגם אני שייך בזה, והקשבתי ואמרתי גם את דעתי, אבל כשדיברתם מאחורי גבי, הבנתי שזה לא שייך אלי, ופשוט לא שמעתי מה שאתם מדברים...

ה"בית ישראל" – שתמיד היה "א שארפער" – הגיב על זה
 "סלונימער רבי, איר האט מיר צונעמען אויף פיצלאך"...

אחר נישואיי, גרתי תקופה קצרה בירושלים עיה"ק בשכינות
 להפוסק הגדול הגה"צ רבי משה הלברשטאם זצ"ל בעל "דברי
 משה" וחבר הבד"ץ. רבי משה היה מגדולי המשיבים בדורנו,
 כשרבים משחרים לפתחו ומבקשים לשמוע את דבר ה' זו הלכה –
 ולפעמים ראיתי שהתור התארך עד לרחוב, כמו כן היה הוא "הרב"
 שלי לאחר חתונתי.

פעם הזמין אותי לנישואי בתו שתחי'. כשהגעתי להחתונה,
 הגיע באותה העת גם מרן הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצ"ל –
 שהיה אז ראב"ד ירושלים עיה"ק – ונכנסתי עמו ביחד.

תקופה אחר החתונה, פגש אותי רבי משה זצ"ל ברחוב, וביקש
 ממני שאעלה לביתו – לא היה לי שום מושג מה רוצה רבי משה
 ממני.

כשעליתי לביתו, אמר לי רבי משה, שכשהוא הלך לבקר אצל
 בתו וראה את תמונות החתונה, נתקל לפתע בתמונה שודאי תעניין
 אותי – רואים שם אותו [את רבי משה בעצמו], ואת רבי משה
 אריה פריינד, וביחד אתם עומד אבלחט"א אני הקטן – שכאמור
 הגעתי אף אני באותה עת להחתונה. אומר לי רבי משה: חשבתי
 שמסתמא תיהנה מכזה תמונה – לכן לקחתי את התמונה אתי כדי
 לתת לך את זה במתנה...

זכיתי להיות מקורב גדול אצל מו"ר הגה"צ רבי יהודה הלוי טירנויער זצ"ל אב"ד שומרי שבת בבארא פארק. הרבה שנים כולם שוים לטובה, זכיתי להיות אצלו בביתו במוצש"ק להבדלה, ולהוציא אותו בברכת "בורא מיני בשמים", כי לא היה לו חוש הריח כראוי. וגם אחרי נישואי, כמעט כל פעם ששהיתי בבארא פארק לש"ק, החזקתי את החזקה שלי. ובנוסף לזה זכיתי להצטרף לשיעורי תורה שלו בשבתות וימים טובים, וזכיתי להיות ה"כותב" שלו, וכתבתי את השיעורים שלו לאחר השבת, וגם את הדרשות של שבת הגדול ושבת שובה.

נהניתי מאד לראות אצלו תכונה נפלאה ביותר, הוא התהלך עם כל אחד לפי רוחו ועניינו, כל אחד היה בטוח שהוא הידיד היותר קרוב שלו, וכל חסידות שהיה מדבר אצלם היו בטוחים שהוא אחד מהחסידים והאנשים של אותה חסידות, כי בחכמתו הרבה ידע איך להתהלך בין הטיפות להיות טוב עם כולם.

כך לדוגמא, פעם כשנתכבד לשאת דברים בתור "אורח הכבוד" בחסידות סאטמאר ביום ההצלה של כ"ק הגה"ק מסאטמר זי"ע בכ"א כסליו, הוא דרש שם אודות גדלותו של כ"ק הגה"ק מסאטמאר זי"ע עם כל הברען, ותקופה אח"כ עת נשא דברים לבחורי "צעירי אגודת ישראל" באמריקא, שם אמר להם מה שהיה צריך לומר שם, לחזק את בחורי ישראל לתורה ועבודת ה', ואף אחד לא היה לו טענות עליו, כי השכיל להתהלך עם כל אחד לפי רוחו, והיה נחמד ונעים ומעורב עם הבריות בטוב טעם ודעת.

בסוף ימיו של מו"ר הגה"צ רבי יהודה הלוי טירנויער זצ"ל
 אב"ד שומרי שבת – בארא פארק, הוא היה מאוד חלש, ובפרט
 בעת שנתגברה עליו מחלתו רח"ל, אז כמעט ולא שמעו את שהוא
 מדבר. פעם נכנסתי אליו עם בני הי"ו לבקרו – כשהיה בחור – ומיד
 כשנכנסנו, הוא שאל את בני באיזה ישיבה הוא לומד ומה לומדים
 שם, וכאשר ענה לו, התחיל מיד לפלפל עמו באיזה תוספות שהוא
 למד, ומרגע לרגע התחילו לפלפל במלחמתה של תורה, ופתאום
 שמעו טוב את קולו, כי ברגע שהתחילו לדבר בלימוד הוא כבר
 שכח היכן שהוא נמצא, וממש ראו אצלו שקיבל כוחות חדשים
 והיה מאוד רענן בעת הלימוד, וראו בחוש איך שהוא מקיים את
 הנאמר בפסוק "וחי בהם"!

כשזוגתו הרבנית ע"ה היתה חולה מאוד, היה זה בשבת קודש,
 וכבר הגיעו לשם בניו, כי היה מצב של יציאת נשמה. כשהגיע עת
 רעוא דרעוין, יצא הרב מן הבית לכיוון הבית המדרש, ואמר
 לסובביו שהתפלאו לראותו הולך, שיש לו אחריות של ציבור, ואינו
 יכול להשאירם כך, ואכן הלך לבית המדרש, והשמיע דברי תורה
 בסעודה שלישית כאילו לא אירע כלום, בזמן שלא ידע מה קורה
 עם זוגתו (ולמעשה היה יציאת נשמה לאחר שחזר מבית המדרש
 במוצש"ק), כי הוא חי את חייו ברוח אשר "עושים מה שצריכים
 לעשות" בלא להתבלבל...

קניין תורה

יו"ל ע"י ועד מפעל התורה "תורתך שעשעי" ד"ק"ק תולדות אהרן
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לשחן השבת

גרירת הרכבים, ואי נתינת שלום...

בימי 'ב'ן המערים' מרבים לזכור על בין אדם לחבירו. לפנינו שני עבודות המובאים בגליון 'נועם שיח' פרישת וארא תשע"ט 'להגרש"ו פרידמאן שליט"א, אב"ד סנטוב - מלעקוואדור יצ"ן, אשר הצד השוה שבהן - הוא גודל ענין של לרדן את חבירו לכף זכות. ובה הם הדברים שם:

סיפר לי כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ - ירושלים שליט"א שני סיפורים, שמהם למד פרק בגודל מעלת לרדן לכף זכות, וכך סיפר: כידוע שכ"ק מרן האדמו"ר מסקולען שליט"א נוהג לערוך מידי שנה בשנה סעודת הדיקה במרצאי שבת נחמו. פעם אחת ערך את הסעודה בעירי גיבערס, שם נמצאת ישיבת וויז'ניץ. מספר הרבי, שאחר השבת, ראה קבוצת אנשים מדברים בהתמרמרות אודות חסידי וויז'ניץ שהם מתנהגים בנסות אינן להם לב אינן מרות, והדברים צרמו לו באזנו. היתכן לזכור כך על אנשים הידועים ליראים ושלמים, ומתנהגים בחסידות ומרבים להיטיב - והחליט לזכור מה קרה ומה אירע, ועל מה יצא הקצף.

ניגש איפוא הרבי אל קבוצת האנשים המתגוררים לזכור מה אירע, וכך אמרו לו: הנה להסעודה הגיעו הרבה חסידים סקולען עם האוטו [רכב] שלהם, והחננו אותו ליד ביתו של יהודי אחר מחסידי וויז'ניץ המתגורר שם. והוא הזמין שלפנער טראק"ק [משאית גרר] לגרור את הרכבים משם, ולאחר הסעודה באמצע הלילה מאין ידע בעלי הרכב היכן הרכב שלהם, ואין יחזור לביתם, והרבי יעלה לכל אחד מבעלי רכבים אלו הן תועפות לקבל בחזרה את הרכב שלהם - ממש מעשה סדום!

וכששמע הרבי את דבריהם, החליט לזכור בעצמו אם המעשה הזה הוא נכון - כי הלא צריכים לשמוע שני צדדים בכל ענין וענין - והתקשר לאותו חסיד וויז'ניץ, ושאל אותו אם נכון הדבר מה שעשה, השיב הלה שאכן הוא עשה כמו שמספרים עליו, והשאל אותו הרבי "היתכן לעשות כזה דבר ליהודים?! וישאל האיש הזה דברים נבלאים ביותר, וכך השיב לו:

אבי המתגורר כאן, הוא חבר העלה, וכשהוא מגיע באמצע הלילה ואין לו היכן להחנות את הרכב - כי כל הרחוב היה מלא עם רכבים - איזה דובר נעלם בעיני פיוקו נפש, כי אם הוא מקבל קריאה לצאת להצלת נפשות באמצע הלילה, ואין לו את הרכב ליד ביתו, איך מדובר בהצלת נפשות ממש ה' ישמור! ולכן משום כיבוד אב ופיוקו נפש, הומנתי גרור שיקח את כל הרכבים, והוא לקח אותם סמוך לבאן, ליד הישיבה דרויז'ניץ, וכל אחד שבא לשאול על הרכב שלו, הראיתי לו היכן הרכב מונח, שזה כמה דקות ללכת מכאן, וכששאלתי אותו ששאלו זה יעלה לכל אחד ואחד סכום עצום על

לקחת הרכב, הרגיעני ואמר לי, שזה לא יעלה לאף אחד פרוטה, כי הוא שילם הכל מכיסו...

עוד סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ - ירושלים שליט"א, שפעם אחת שהה בישיבת וויזשניץ בגיבערס האנן רבי אשר ועליו גרינבערגער שליט"א ראש ישיבת "שער אפרים" במאנסי, ובשהותו שם כיבדו אותו לעלות לתורה. לפתע התבחין ראש הישיבה, שהבעל קורא הוא אחד מתלמידיו, אשר לא מידו שנים בישיבתו במאנסי, אך הבחור לא נתן שלום לרבו ולא דיבר אהו מאומה, והיתה לראש הישיבה הרגשה כאילו הוא מתנכר אליו ועשה עצמו כאילו לא ידע את יוס"ף, והדבר הפליא אותו מאוד, כי בהבחור היה עמו קשר טוב, ואף הצליח בלימודו ועשה חיל, וכאב לו מאוד על התנהגותו זאת, והיתה לו מכך עגמת נפש מרובה. לאחר כמה שבועות, פגש את התלמיד הזה, והחליט לומר לו את אשר בלבבו. ניגש ראש הישיבה לתלמידו, ואמר לו שהוא גרם לו עגמת נפש על כך שהתנכר אליו, בעת שהייתו בגיבערס, וכשעלה לתורה לא נתן לו שלום, ועל אשה שום תנועה שזוכר אותה, והדבר גרם לו עגמת נפש מרובה. הבחור מסתכל על הראש ושיבה ואינו מבין מה קרה לו, הוא אומר לראש הישיבה "ידע מורי רבי, מעולם לא הייתי בגיבערס, כנראה - אומדן הבחור - היה זה אחי תאומי [צוילינג ברידער] שרומה אלי מאוד, והוא מעולם לא למד אצלכם ואינו מכירכם כלל!"...

ע"כ מרבי הגליון ה"ל, המלמדים אותנו את הענין של לרדן לכף זכות - עד היכן מגעת!

מספרים שהיה אדם אחד שהיה לו דירה להשכיר, רוצה להשכירו דווקא לזוג בלי ילדים, כדי שלא יהיה שם רעש גדול כל היום וכל הלילה, ואכן, לאחר זמן מצא כזה בן אדם שאמר שאין לו ילדים, והוא רוצה לשכור את הדירה.

ביום המיועד, מגיע משאית עם בני המשפחה ותובלותיהם, היהודי הזה יורד עם משפחה גדולה בלעה"ה, שהתחילו לסדר את הדירה, והיה בלגן גדול מאוד ורעש אינסוף... בעל הדירה שומע את הרעש, והבין מיד שנפל כאן עם איזה אדם שקרן - הוא עולה אליו ומתחיל לצעוק עליו "למה אמרת לי שאין לך ילדים?! אמר לו הלה בניחותא: אלו הם ילדיי?? הלא הם חיות!?!"

"הרה"ג נ' שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאנטוב "נועם שיח", תצוה תשע"ז, עמ' ט'

”ברצוני לבקש מכם טובה גדולה” – אמר האדמו”ר לרב - ”שמעתה ואילך תתחילו להאריך את דברי התורה שלכם בסעודה שלישית”. הרב הביט בו בתימהון. מה בדיוק רוצה ממנו הרבי?

עבודת מוכ”ק האדמו”ר מוויזניץ-מאנסי זצ”ל על גדול השיבות קביעות עתים לתורה

היהודי לומד כלום במשך השבוע - הוא לא פותח שום ספר ולא לומד מילה אחת של תורה. נמצא שה'תורה' שלכם היא התורה של היהודי לכל השבוע, ולכן ברצוני שתתחילו להאריך בדברי תורה, וכך יזכה האיש הזה לעוד קצת תורה במשך השבוע...
◆◆◆

פעם נכנס אדם אצל הגה”ק מוויזניץ-מאנסי זי”ע, והרבי שאל אותו אם הוא לומד במשך היום, והלה השיב שהוא לא לומד בכל יום. אמר לו הרבי: עס מאכט זיך אמאל וואס א מענטש קען טראכטן אויף א צווייטן ‘איך קען יענעם נישט לייזן’. אז מיר דעם אמת - אַ טאג וואס דו לערנסט נישט, קענסטו זיך לייזן?! (קורה לפעמים שהאדם יכול לחשוב על השני שהוא אינו יכול לסבול אותו, ובכן, אמור לו את האמת, ביום שאיך לומד, האם הינך יכול לסבול את עצמך?!)...
◆◆◆

פעם נכנס אדם אחד אצל הגה”ק מוויזניץ-מאנסי זי”ע, והרבי שאל אותו: “אמור נא, האם אתה לומד כל יום?” השיב היהודי בכדור אגב, ואמר ללאחר יד - פארוועדיג - “כן”... וכך שוב ענה כאשר חזר הרבי ושאלו אם הוא לומד כל יום. “כן”... חזר הרבי ושאל אותו: “האם אתה מתפלל כל יום?” השיב היהודי בתימהון: “בוודאי, מה השאלה?!”... אמר לו הרבי: “מה ההבדל בין תפילה ללימוד התורה? - הלימוד צריך להיות בדיוק כמו התפילה!”...
(פניני נועם שית, שבועות)

סיפר הגה”צ אב”ד סאנטוב שליט”א: ידוע ומפורסם שכ”ק מרן הגה”ק מוויזניץ-מאנסי זי”ע, היה מעורר ומרבה לדבר על גדול מעלת “קביעות עתים” לתורה.

פעם אחת נכנס אליו אחד, והרבי שאל אותו אם הוא לומד משהו במשך היום, והלה הודה על האמת ואמר שאינו לומד כלום במשך היום. שאלו הרבי מהי הסיבה לכך שהוא אינו לומד כלום, והלה השיב כי אין לו זמן ואין לו סבלנות ואין לו כשרונות ללמוד. חזר הרבי ושאלו שוב, שמא בכל זאת הוא הולך לשיעור מסויים ללמוד, או שמא הוא פותח איזה ספר לעיין בו קצת, ורצה לדעת במה בכל זאת מתבטאת שייכותו לתורה. אמר לו היהודי שכל השייכות שלו לתורה מתבטאת בזה, שבסעודה שלישית בשב”ק הוא שומע את דרשת הרב שלו, שמדבר דברי תורה באופן קל, שמתיישב ונכנס ללבו, ובוה מסתכל כל לימוד התורה שלו למשך השבוע.

זמן מה אחר כך, הוזמן לרב של אותו יהודי להיכנס אצל הרבי זי”ע. אמר לו הרבי: “ברצוני לבקש מכם טובה גדולה”. אמר לו הרבי: “הבה ואשמע”. אמר לו הרבי: “ברצוני, שמעתה ואילך תתחילו להאריך את הדברי תורה שלכם בסעודה שלישית, ולדבר יותר זמן ממה שאתם רגילים עד עתה”...
◆◆◆

הרב הסתכל על הרבי בתימהון, והשתומם לשמוע את בקשתו. מה בדיוק רוצה ממנו הרבי ממנו, ומיה עומק כוונתו? הרבי מיהר להסביר את דבריו ואמר לו: “הנה יש אדם אחד שכל שייכותו לתורה מסתכמת בכך, שהוא שומע ממכם את העשר דקות שאתם מדברים דברי תורה בסעודה שלישית, יותר מזה אין

בעת בניית ‘שיכון סקווירא’ בארה”ב, היו שני אנשים בממשלה שם - יהודי, ולהבדיל גוי - שהתנגדו לתוכנית ועיכבו אותה. פעם התאונן אחד ממקורבי הרבי מסקווירא באוזניו: “למדנו רבינו, איך אפשר לדון את היהודי הזה לכף זכות, והלא הוא רשע מרושע?”

”איך אפשר לקבל יהודי?”

לאחר זמן שוב אמר המקורב לרבי שצריכים לקבל את המפריעים האלו כדי שכבר יוכלו להתחיל לבנות את העיירה. כשהרבי שמע את דבריו, ממש הזדעזע ושאל אותו: “מה אמרת?! לקבל? איך אפשר לקבל יהודי?! - בשלמא את הגוי, נחיא, אבל יהודי? - אם הוא יירד מהכסא איז בין כך כבר לא תהיה לו שליטה”... ואכן צדיק גזר והקבי”מ מקיים, וכמו שנאמר (איוב כב, כח): ותגרו אומר ויקם לך, ולאחר כמה ימים הגיעה הידיעה המשמחת כי אותו גוי התפרג בשעה טובה, ואילו את היהודי הורידו ממדרגתו, ואז התאפשרה מיד בניית ‘שיכון סקווירא’ העומד בתפארתו לשם ולתהילה עד היום הזה.

שח אב”ד סאנטוב שליט”א: שמעתי מאת הרג”ג רבי אלי צבי שפיצער שליט”א אב”ד קהילת ‘אור החיים’ בבורו פארק, שבעת ששנה הרג”ק מסקווירא זי”ע את ‘שיכון סקווירא’ באמריקא, היו שני אנשים בממשלה שם - יהודי, ולהבדיל גוי - שהתנגדו לתוכנית בניית העיירה ועיכבו את בנייתה, וכמה שעשו השתדלות לרכך את לבם ולהתוסס לטובת בניית העיירה, עלה הדבר על שירטון ולא עלה הדבר בידם. פעם התאונן אחד ממקורבי הרבי, ואמר ברוב התמרמרות: “למדנו רבינו, איך אפשר לדון את היהודי הזה לכף זכות, והלא הוא רשע מרושע?”. אמר לו הרבי: “מ’דאָרף האַרױען און האַרױען און האַרױען” [-צריך לעבוד ולעבוד ולעבוד...]

לא אלמן ישראל...

סיפר לי חסיד סקולען אחד המתגורר בלייקווד, שלחג השבועות העעל"ט, נסע לבארא פארק לשבות בצל כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א. כשנכנס אל הרבי לקבל ברכת שלום, שאל אותו הרבי "מה אתה עושה כאן? הרי אתה מגיע מלייקווד! נסעת מהר סיני לקבלת התורה?"

השיב החסיד הזה ואמר, שידוע הסיפור, שלפני שנים, נסע אחד מלייקווד לחוג את חג השבועות בצל קדשו של מרן הרה"ק מסקווירא זי"ע. כשחזר, שאל אותו הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל "הכיצד עשית כדבר הזה לנסוע מהר סיני לקבלת התורה?" השיב החסיד ואמר, ששם בסקווירא נמצא משה רבינו...

כשמע הרבי את דבריו, נענה בענוותנותו ואמר: הלא כעת נמצא משה רבינו בלייקווד, ה"ה אחי כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען-לייקווד שליט"א...

עוד סיפר לי הנ"ל, שבאסרו חג פסח העעל"ט נסע מלייקווד לבארא פארק להשתתף בעריכת השולחן של כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען שליט"א. כשראה אותו הרבי, שאל אותו "מה אתה עושה כאן? והלא אתה מלייקווד ויש לך שם רבי - ה"ה אחי כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען-לייקווד שליט"א?", ענה לו החסיד בחכמתו ואמר "בשלמא פסח מישט מען זיך נישט, אבער נאך פסח קען מען זיך מישן"...

לאחרונה שהייתי בבארא פארק לשבת קודש, והלכתי להשתתף בשולחן הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א, והרבי כיבד אותי להתחיל את הניגון "צור משלו אכלנו". לאחר ששרתי את הניגון, במקום שאני יודה להרבי על הכיבוד, הסתובב הרבי לעומתי ואמר לי יי"ש"כ על מה ששרתי את הניגון...

שמעתי סיפור נפלא: בלונדון היה ילד אחד שהלך לחנות לקנות דברים שונים, בלכתו ברחוב, נקרעה השקית, וכל הדברים נפלו על הרצפה. הילד עמד בחוסר אונים, והסתכל על כל מה שקנה איך שהם מתגללים בראש כל חוצות על הרצפה, ולא ידע להשית עצות בנפשו. לפתע, בעודו עומד באיבוד עשתונותיו, ניגש אליו אחד שהבחין בכל מה שאירע, ואמר לו שימתין כמה דקות והוא כבר חוזר אליו. האיש הזה הלך במהירות, וחזר כעבור כמה דקות עם שתי שקיות, והתחיל להכניס את הדברים לתוך שתי השקיות, את האחת הוא נטל עמו ואת השניה הוא נתן להילד וכך התחילו ללכת ביחד. היהודי שאל את הילד היכן הוא מתגורר, וכשאמר לו הילד, אמר לו הלה שהוא יעזור לו עד שיגיעו לביתו, ואכן האיש הזה הלך עם הילד עד לביתו, ועזר לו להעלות את הדברים להבית, ונפרד ממנו לשלום.

כעבור זמן, נסתלק כ"ק מרן הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, וכל בניו הוכתרו לכהן כאדמו"רים לבית וויזשניץ, ואחד מבניו המתגורר בלונדון עלה גם הוא לכהן כאדמו"ר מוויזשניץ-לונדון. בשבת הראשונה כשערך הרבי החדש את השולחן הטהור, כולם נקבצו ובאו לך מכל העיר לונדון לחזות בעבודתו הק' בשבת הראשונה, וגם הילד הזה הלך לשם. לפתע שם הילד לבו לזה שיושב בראש השולחן, ואמר בהתרגשות לאביו "אבא! הבט וראה! - האיש הזה - הוא היהודי שעזר לי אז עם החבילות שלי"...

סיפר לי הרה"ח ר' דוד יודא גרונער שליט"א מחשובי חסידי סקולען בלייקווד, שבהלוויית מרן הגה"ק מסקולען זי"ע - בעת הקבורה - הבחין שלידי עומד כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-גיבערס שליט"א, כשהוא לבוש עם רביש'ע פעלץ, ולפתע שמע שאחד אמר להרבי שאחיו הגדול כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א משתתף גם הוא בהלוויה, ואולי רוצה הרבי ללכת לעמוד לידו. אמר לו הרבי שילך לבדוק אם אחיו לבוש גם הוא עם פעלץ. הלך הלה ובדק, וחזר ואמר שאחיו הרבי אינו לבוש פעלץ אלא רעז'וולקע פשוטה, ואמר הרבי שא"כ לא ילך לעמוד לצד אחיו, ואז הלך אחד ממקורביו, וביקש מאחד אם יכול להשאיל להרבי את הרעז'וולקע שלו, והביא את הרעז'וולקע להרבי, ואז פשט הרבי את הפעלץ בעודו עומד בבית החיים, ולבש את הרעז'וולקע והלך אצל אחיו הגדול לעמוד לצדו.

